

Gal. methodi medendi

profundo sunt recondita, ac è superiore ad oculos vnà cum nervis perueniunt, vitium est, nihil horum agi licet: Proinde ægre curabiles omnes eiusmodi fluxiones sunt. Quæ vero extrinsecus posita vasa sunt, ea vel sine chirurgia roborare licet: illitis medicamentis, quæ robur inferant, Græci Tónica vocant. ¶ Est & quando calidus sanguis, ac vaporum plenus ad caput ascendit, ac maxime in arterijs redundat. Cui vitio excogitatum saluberrimum remediū medicis est, vt ipsa incidatur arteria. Oportet autem derafo capite curiose tangere, tum quæ retro, tum quæ secundū vtranq; aurem sunt arterias, præterea quæ in fronte, & quæ in temporibus sunt. Quarum quæ calidiores alijs apparebunt, ac maiorem exhibentes pulsum, hæ sunt incidendæ. Quæcunq; vero & parua & prope cutē resident, harum vel si partem aliquam excideris, veluti facere in crurum varicibus solemus, aptius erit. Nostroq; tempore quidam ex ocularijs medicis non minimus, ex arterijs, quæ in temporum summis musculis resident, non exiguam excidit partem. Ac ferè quidem cum excisa est arteria, reliquæ eius partes ad sibi continuas retrahuntur. Euenitq; id magis in ijs arterijs, quæ tum minores sunt, tum minorem exhibent pulsum. Quæ si inter nudandum appareat tibi vas magnum, aut magnum exhibere pulsum, tutius fuerit vinculo id prius excipere: mox, quod in medio est præcidere. Sinto autē eiusmodi vincula ex materia aliqua ægre putrescibili. Talis autem Romæ est ea, quæ Galetanorum dicitur, ipsa ex Gallijs aduecta: vendita uero maxime in sacra via, quæ à templo descendit ad fora. Ac horum quidem Romæ facilis est copia: vilissime enim venduntur. At si in alia vrbe artem exerceas, comparetur filum aliquod ex ijs, quæ ferica nuncupantur. Habent enim ea diuites mulieres in multis sub ditione Romanorum locis: potissimum in magnis vrribus, in quibus multæ sunt mulieres id genus. Sin huius facultas non est, ex ijs, quæ inueniuntur in regione quâ incolis, deligit materiam quæ minus sit putrescibilis: cuiusmodi est gracilium chordarum. Nam quæ facile putrescunt, eæ cito à vasis decidunt. Nos vero postquam vndiq; sunt carne impleta, decidere vincula volumus. Quæ nãq; caro in abscissis vasorum partibus coalescit, ea pro operculo est, ac osculum eorum cludit. Postea vero quàm id factum cernitur, decidere iam vincula secure possunt. ¶ At vero cum venarum partem aliquam excideris, non est opus eas tam imputrescibili materia deligas, sed suffecerit alia quæpiam. Siquidē in arterijs perpetuus motus insecti vasis ora resoluunt. In venis autē, posteaquã semel sunt utrunq; clausæ, siue per deligaturam constrictæ, siue per medicamentum adstrictæ, permittunt circūpositam carnem circa coalescere: potissimum si qui curatur, immotam partem seruet, magisq; et si toto corpore vacuato ipsam attollat. Quippe etiam varices ita curamus. Vocatur autē varix vena dilatata. Porro dilatatur in testiculis, & cruribus omnino. Sed quoniam, cum hos adhuc scriberem commentarios, non pauci amicorum rogarunt, vt in fine totius operis omnia, quæ ad chirurgian pertinent, deinceps memorem, idcirco tractatio de varicibus nunc differatur. Cū vero non pauci speciatim sint oculorum morbi, qui magis specialem curationem desiderent, ne de his quidem hoc loco pluribus est agendum. Nam qui curiose quæ prædicta sunt, legerit, & naturali prudentia fuerit, huic omnia inuenire, eorum rationem sequenti, nullo negotio licebit. Qui autē tales nō sunt, ijs satius fuerit omnium vitiorum, quæ oculis incidunt, curandi rationem priuatim scribere: maxime cum amicorum non pauci ita postulent.

* Tónica

F

* περιπέτρα

* ἀνοίγνυσθαι
est aperit.

G

* τούτι πω

Vit. ca. 6. aph. com. 21.

GALENI METHODI MEDENDI, ID EST DE MORBIS CVRANDIS, LIBER QVARTVSDECIMVS. ARGVMENTVM LIBRI.

*De reliquis tumoribus & affectibus præter naturam curandis, sumpta ex
singulorum generibus curandi indicatione.*

Quid differat inflammatio, & Erysipelas.

CAP. I.

De tumoribus, qui præter naturam in corpore consistunt, quot numero, qualesq; sint, proditum à nobis singulari volumine seorsum prius est. Quæadmodum autē hi methodo curandi sint (quod utiq; docere propria propositi operis professio est) in horum commentariorum tertio decimo præcipere coepimus. Et quoniam in superioribus de omni febrium ratione sermo erat habitus, aptius mihi visum est de phlegmone primum disserere, vt quæ & frequentissime incideret, & febres subinde accenderet. Ac dictum quidē non nihil fuerat in febrium curatione inter ceteras earum causas, et de phlegmone. Verū absolutus sermo, & qui proprie illi debebatur, in libro qui hunc præcedit, est traditus, in quo methodum curandæ eius, qualisnã esse conueniat, tradidimus, nequaquam

H

A nequaquam tamen auxiliorum materia, nisi tamen exempli gratia, sicut in superioribus fecimus. Haud longe vero à phlegmone abest & alius morbus, quem Graeci Erysipelas vocant. Is, ut monstratum est, ex bilioso succo nascitur. Sed praestiterit fortassis eum pluribus verbis à phlegmone distinguere. Ergo communia amborum sunt, tum tumor qui praeter naturam sit, tum vero calor. Dissident inter se primum & maxime colore: quando si is ruber sit, phlegmonem vitium appellant: sin pallidus flavus, vel ex pallido flavo colore mistus, erysipelas. Praeterea pulsatio magnae phlegmones proprium est symptoma, quippe quae alte magis in corpus demittitur: Erysipelas vero in cute potius consistit, quam alte descendit. Tenuis namque substantiae est pallidae bilis humor. Itaque facile ad ipsam cutim transiit, carnosus rariorque corporibus transmissis. Cutis vero densitas non aequae est huic bili peruvia, nisi si admodum tenuis aquosaque sit, Talis namque maxime est etiam quae quotidie cum sudore exit. Licetque multorum qui in balneis sudorem sibi strigilibus detergunt, hunc eius videre coloris, cuius lotium est, is qui diutius cibo abstinerunt. Neque enim ignoras eorum, qui in ediam diu tolerant, pallidius ex aquoso lotium reddi, mox vero est flavum, nili quis prius humectante nutrimento potioneque squalorem corporis irroret. Ac corpore quidem pro naturae modo se gubernato, amarae bilis succus invisibiliter exhalat: Praeter naturam vero se habente, tum alijs (de quibus post agitur) vitijs redundat, tum vero eo de quo nunc agitur, quod erysipelas vocant. Cum enim vel longe copiosior, vel crassior quam pro naturae modo redditus, uniuersus ad cutim compulsus fuerit, eam tum perurit, tum in tumorem attollit.

Vit. ca. 2. no. glan. ca.

in περιόχοντος

in περιόχοντος

Quo pacto inflammatio, & Erysipelas orientur, ac de ipsorum generibus.

CAP. 2.

Sed satius est, veluti semper non dicimus modo, sed etiam facimus, ita nunc quoque à rebus non à nominibus initium faciamus: alterumque principium, priore scilicet commodius, eiusmodi, sermoni demus. Cum sanguis copiosus in aliquam particulam procubuit sic, ut ab eius particulae valis nequeat contineri, exilitque aliquid instar roris ex ipsis valis in ea musculorum spatia, quae simularibus corporibus, ex quibus componuntur, interueniunt: vitijque tumor ex plenitudine oritur, cui succedit cutis tensio, & in alta carne cum pulsu dolor, & tangenti renixus quidam, & rubor, & calor: ipsa nimirum cute ea, quae subiecta sibi caro patitur, sentiente. Similis iam dicto & in visceribus affectus oritur. Est enim his quoque sua quaedam caro, quam aliqui Parenchyma graece vocant: in quam videlicet sanguis ex refertis valis halitus specie exudat, iam dicta symptomata efficit. Atque hic vnus affectus est sanguinea fluxionis soboles, in carnosae corpora maxime incidens. Secundus alter biliosae fluxionis germen est, ac circa cutim maxime consistens, tum hanc externam, quae omnium partium commune est tegumentum, tum membranofam & tenuem, quae singulis internarum est circumdata. Ergo sicuti prior affectus etiam cutis aliquid apprehendit, ita hic quoque aliquid subiectae sibi carnis occupat. Quae si crassior humor acriorque sit, summam cuticulam (Graeci Epidermida vocant) excoriat. spatioque temporis ad profundum aliquando cutis exulceratio peruenit. Atque hic quidem affectus erysipelas nuncupetur, duplicem (ut iam dictum est) habens differentiam: quod vel absque exulceratione, vel vnà cum hac incidat. Prior autem affectus vnus rationis est, voceturque phlegmone. Cum ergo nec planè biliosa, nec sanguinea fluxio est, sed ex ambabus mista: vitijque ab eo, quod in mistura exuperat, nomē ipsi indatur, ac dicatur de eo id quod exuperatur sic, ut vel phlegmonem erysipelatosam id vocemus, vel erysipelas phlegmonolum. Vbi autem neutrum vincit, ibi vitium phlegmones erysipelatosque medium nominet.

Vit. ca. 5. lib. 10. cap. 6. 13. cap. 9. ca. 4. in q. ma. cap. 9. ca. 4. amon. 2001. cap. 2. ca. 2. no. glan. ca.

in περιόχοντος

Ratio curandi simplex, & cum reliquis affectibus iunctum Erysipelas.

CAP. 3.

Curatio vero methodus sicuti in alijs compositis, ita & nunc tradatur: initio à simplicibus sumpto. Ergo omnibus qui sic praeter naturam consistunt tumoribus, communis indicatio vacuatio est. Adieci vero illud, sic, admonens te multitudinis humorum qui eos excitent. Nam si quis eos vacuet, naturalem habitum membrum recipiet. Nam vacuatio pari modo in omnibus, duplex est: vna repellentium ad alias partes; altera foras digerentium per eum qui sensum fugiat halitum. At quoniam erysipelas non quantitate modo affligit, sed etiam qualitate ipsa ex vehemēti scilicet inflammatione cruciat, ampliorē refrigerationem, quam phlegmone requirit. Nectamen non periculosa toti corpori est eiusmodi curatio, propterea quod bilis interim ad aliquid quod princeps membrum fertur, quippe cum si vel sanguis ipse abundet, haud tutum sit ex minoris notae membrum fluxionem eius repellere. Tanquam igitur in illa post totius corporis vacuationem Apocrusticis, id est repellentibus, vocatis auxilijs vsi sumus, ita nunc quoque faciemus: sed pro sanguinis missione, medicamēto, quod bilem trahat, purgantes: ipsam vero afflictam particulam refrigerantes. Esto autem refrigerationis terminus, ipsa coloris mutatio. Etenim, quod purum erysipelas est, statim cum hoc quiescit, quod non purum est, sed iam quodammodo phlegmonodes, si plusculum refrigeres, liuidam cutim praefert. Sin ne sic quidem quis desistat, nigricat: potissimum in sensibili corpore: sic ut quaedam ita refrigerantium, ne digerentibus quidem medicamentis ad perfectionem sanentur: sed scirrhosus quidam tumor in particula relinquatur. Ergo satius est, vbi laborantis particulae alteratum colorē videris, à refrigerantibus adstringentibusque ad contraria transire, priusquam vel liuida, vel nigra prorsus fiat. Porro refrigerantium materia in opere de medicamentis est tradita, Solanum, & semperuiuum, & portulaca, & vmbilicus veneris, & psyllium, & altercū,

Vit. ca. 5. lib. 10. cap. 8.

Vit. ca. 2. no. glan. cap. 2. oppositum paulus lib. 1. cap. 21. ca. 2. Acutus lib. 1. cap. 59.

&

Gal. methodi medendi

& lactuca, & intybum, & lenticula palustris, & cerata ex aqua admodum frigida, & alia id genus. Vbi vero inflammatio agrotantis membri tam deliit, cataplasma illi priusquam liueat, ex hordei farina (αμύνη λίσση græce voco) est imponendum. Quod si iam liuor occuparit, incisa cute cataplasma superponendum est, & perfundendusq; locus plurimum quidem ex aqua calida; sed & marina aqua, & muria interim cōducet. Quinetiam ipsi cataplasmati eiusmodi aqua, vel acetum, vel oxalme misceatur. Hoc tempore etiam coriandrum cum polenta quidam esse salubre erysipelatum medicamentum scripserunt. Alij rursus eodem inter initia vli, magnæ noxæ occasio laborantibus fuere; Sed & rosaceum ceratum, cui immistum sit calcis aliquid, eodem modo sunt q; prodiderunt erysipelati prodesse, aliaq; similis generis nonnulla ex ijs quæ valenter excalfaciāt. Quorum nullum est erysipelatis medela, antequam videlicet mutatū delinat esse id, quod ab initio fuerat, atq; alterum iam, illiq; contrarium euaserit. Quomodo enim, que so, non sit contrarius calido affectui frigidus; aut ei qui flauo aut pallido colore est, is qui liuidus aut niger est; Sicuti autem subinde phlegmonæ admiscetur erysipelas, ita etiā aliquando œdemati. ac vocetur, quod ex ambobus tum est conflatum, erysipelas œdematosum: non secus q; vbi ex refrigerando durum ægrecq; resolubile redditur, vocabitur erysipelas scirrhosum. Iā curatio quoq; veluti in omnibus compositis, ita in his administrabitur: ac potissimum quidem contra exuperans pugnabitur, nō prætermisssa tamen nec ea quæ ex admisso præstatum faciendorum indicatione.

De curandis œdematis, & scirrho.

CAP. 4.

ad 2. ad glau. cap. 3. ca. 4. aph. com. 34.

Sicut enim ex biliosa fluxione erysipelas ita ex pituitosa constat œdema ipsum, rarus quidam satq; indolens tumor. Equidem scio aliter quoq; œdemata prouenire {licet} in pedibus, in intercutis aquæ affectibus, & phthois, alijsq; {qui vehementes sint} malis corporis habitibus. Atq; in illis quidem œdema multitudinis eius quæ hominem premit, est symptoma, nullam seorsum propriam curationem requirens. Nam satis erit, (si modo conductura sit, omnino noua. Huius si copia non est, cuius erit, hæc detergebis expurgabisq; nitro, & aphronitro, & aqua lixina. Quod si sub his œdema non subsidat, ubi rursus deligabis, pusillum aliquid aluminis conijcies, ac nouam spongiam admouebis. Si nouæ copia non sit, melius est eo, quod vulgus vocat Elychnion, vtare. Id vero ante omnia molle esto, quod genus Tarlicum est. Cuius si facultas est, audaciter vitior. vtilius enim experire quàm spongiam; Madeat uero ex pulca, quæ aliquid habeat aluminis: tum (vt præscriptum est) deligetur ab inferiore sursum. Sit autem arctatio mediocris: veluti in ossis fractura, ac primæ quidem fasciæ iniectiones, quæ scilicet inferne incipiunt, magis arctandæ: que deinceps sunt, sensim remittendæ, cæterum non adeo, vt laxa sit aliqua deligationis pars. Porro idoneum medicamentum ad hæc & Glaucium est, tum ipsum per se liquatum ex pulca; tum vel magis medicamentum nostrum, quod ex eo compositum est. Cuius compositionem habes in eo opere, quod de medicamentis est inscriptum. Sanè hæctenus à me scripta fuerant opera tria, vnū de simplicibus, alterum post hoc de compositione medicamentorum, & tertium de facile parabilibus. Quartum autem adscribere constitui: quandoquidem multi amicorum ita suadēt. In eo de communibus & proprijs cuiusq; partis & vitiij medicamentis agetur. Verum medicamen illud quod Glaucium habet, non œdemata modo, verum multo etiam magis, tū erysipelata, tū phlegmonas incipientes sanat, ac potissimum calidas. Manifestum autem quod erysipelatosas phlegmonas, & erysipelata phlegmonosa idem medicamentum sanet: At non eas phlegmonas quæ in scirrhum iam transierunt, aut erysipelata quæ iam refrixerunt, aut denique vllum scirrhosum affectum sanauerit, de quibus vtique in quinto de simplicium medicamentorum facultatibus aliquid est proditum: dicitur uero & nunc. Siquidem humor vnde eiusmodi vitium nascitur, aut glutinosus est, aut crassus, aut vtriusq; rationis particeps. Curandi vero eius communis indicatio est, vt quod præter naturam in particula est, totum vacuetur. Modus tamen vacuationis eius proprius est. Nam detergere id, vbi contumaciter inhæret, oportebit; Quod si quis ijs que vehementer trahunt, digeruntq;, medicamentis vacuare tentet; nec ijs, quæ humectent & excalfaciant molliat ac liquet, huic paucis primis diebus egregie processisse curatio videbitur: cæterum, quod de affectu restabit, id insanabile erit, siquidem toto, quod in eo tenuium partium erat, digesto, quod reliquum est, veluti lapidosa concretio linquetur. Quippe etiam qui in articulari morbo visuntur pori, ex humore crasso glutinosoq; proueniunt, quando is non paulatim est digestus, sed violentis medicamentis totus simul siccatus. Ad eundem modum & calculi generantur in renibus, alio scilicet in his crasso glutinosoq; succo. Hac igitur de causa ad scirrhosos affectus nullum vehementer excalfaciens siccans, ue medicamentum est aptum: sed ea tantum que cum molliendo digerere possunt: cuiusmodi sunt tum ceruina medulla, tum vitulina; tum seuum hircinum, & taurinum, & leoninum: ad hæc, ammoniacum thymiana, & bdellium vtrunq; magisq;

B
* στίρις
† Antiqui cod. italegunt αὐοσ vñ τσ τὰ μέν πλῆσα δὲ ὄσα τοῦδε μοῦ καὶ βαλῶσσις καὶ ἄλμυς. ποτὶ δὲ στυρίσση καὶ λυτῶ γὰρ τὴν καταπλάσματι μινγύνα τὸ τοιοῦτον ὄσαρ ἢ ὄσος ἢ ὄσαλ μιν. i. perfunde dedusq; est locus plurimiq; dē ex aqua calida & marina aq; & muria. nōnunq; uero cōducet ipsi cataplasmati eiusmodi aq;, uel acetū, uel oxalme miscere.

F
† Hęc nō sunt in antiquis codicibus.
* in antiqs legēτ παδουε. i. affectionis

G

H

* ἀσπόωε

ap. 7. ca. 8. Vit. 2. ad lau. cap. 4. fol. 103. 104.

Agisq; Scythicum, quanto videlicet est humentius. Pari modo & Styra, qui humentior est, sicco vtilior est. His igitur indicationibus attentus, etiam complicatos affectus sanare poteris, pro subinde iam dicta in omnibus compolitis vitijs methodo.

Indicationes remedium, quae in scirbis & oedemate ab affectis partibus praebentur. CAP. 5.

Mihi vero iam tempestiuum fuerit de affectarum partium differentia mentionē facere: quā semper in omnibus tum morbis, tum symptomatis, in memoria habendam censui. Diximus autem non pauca de indicatione quae ab ijs sumitur, in libro qui hunc praecedit. Siquidem omnium qui praeter naturam sunt tumorum, in quibus utiq; adhuc non sunt geniti pori, prima curationis indicatio vacuatio est. Earum vero partium quae iam scirrhum contraxerunt, vacuatio per iam dicta medicamenta perficitur: vocareq; ea malactica, id est mollientia, medici solent. Quoniam autem membrorum alia rariora naturaliter sunt, alia densiora: etiam vacuationem eorum diuersa specie remedia postulare est necessum. Hac igitur de causa tum in tendonibus, tum in ligamentis, cum scirrhosa fuerint, visum mihi satius est ei curationi, quam per mollientia medicamenta molitur, aliquid incidentium admiscere. Ex quorum numero vel in primis acetum est. Interim vero et in alijs partibus, quas scirrhosus affectus, eo vtimur: vt paulo post dicam. Verum

B in tendonibus & ligamentis in hunc modum: In aceto acerrimo candentem igni lapidem extinguo: ac si quidem haberi potest, qui certe in magnis vrbibus rarus non est, pyriten: Sin eius copia non datur, molarem, Graeci Myliten vocant, scilicet ex quo molas quibus molimus, faciunt. Deinde ascendente post infusum lapidi acetum vapore calido, in hoc dimoueri scirrhosum ligamentum vel tendonem cogofatq; exinde rursus medicamen quod molliat, impono. Oleo tamen principio curationis, non aqua quotidie omnino laborantem particulā perfundo. Esto autem id oleum haudquaquam adstringens, sed planē tenuium partium, cuiusmodi Sabinum est. Incoquimus aut oleo inter dum althaea radicem, ac syluestris cucumeris, & liqua est eius generis alia. Atque hoc vtor (vt dixi) quotidie. Ceterum curatio quae per acetum administratur, vtilis est vitio iam adulto, & cum preparata iam sub mollientibus pars fuerit. Excogitavi autem & composita quaedam ex aceto medicamenta, quae inter mollientium usum, ad vnum diem impono. Siquidē acetū vis, modo ea quis modice & debito tempore vtatur, salutaris eiusmodi affectibus est, ceu crassos viscidosq; humores diffecans ac dissoluens: sin vel immoderatus, vel in tempore non idoneo, tenuiores partes violenter absumens, id quod reliquum est, lapidescere sinit. Sed & si quis eo diutius vtatur, substantiam ipsam neruorum delibauerit. Ob id igitur nec saepe, nec inter initia, nec

idem i. ad glau. cap.

C longo tempore, medicamentis, quae ex aceto componuntur, ad ligamenta & tendones est vtendū. At in liene, & carnosus musculi partibus scirrho affectis, tutus eius est usus. Quippe rarae sunt naturaliter hae partes, nec est quod metuas, ne quis neruus eius vi laedatur. Ac ammoniaco quidem thymiamate cum aceto, et alij non pauci lieni imponentes utuntur, ad luti. i. crassitudinem, quod ex vtriusq; mistum est redacto. Idq; solum ei curando saepe satis fuit. Ad musculos vero alium sanē non vidi: Ego vero et saepe sum vsus, utiq; mollientium usui interponens. Atq; sub illis nulla certis euidentibus utilitas. Sed postea q̄ mollitus per ea scirrhosus tumor est, maximū certe vsus ammoniacū aceto liquatū confert. Sufficit autē eo uno altero ue die usos, rursus ad mollitiā reuertī. Ac rursus his pluribus diebus usos, denuo ad medicamen, quod ex aceto fit redire, siue id ammoniacum, siue quid aliud habeat eorum mollientiū, quae paulo supra sunt comprehensa. Neq; n. aliud quicq; est ad mouendū: cuiusmodi. s. pleraq; sunt eorū medicamentorū q̄ sicca vocant. Siquidē inter initia medicamentū, pbabis: sed id insanabiles affectionis reliquias relinquet. Ego nanq; eius rei

in antiq; codicibus legitur q̄ p̄p̄r. i. quae acetū recipiūt.

Dca in medio tpe cataplasmate ex althaea sum usus. Vocat autē hanc vulgus Anadendromalachen. Huius igitur radicē seuo soluta, salutare ad talia medicamentū est. Esto autē seuū, si fieri pot, anserinū: Sin id non sit, gallinaceū. Sin nec huius facultas sit, suillo vtēdū. Sed & syluestris maluae, q̄ passim nascit, folia, cū supradictorū aliquo tusa, pficient. Meliora tñ crudis sunt, q̄ modice ante sunt decocta. Ac eiusmodi quidē auxilia, & curationis variatio, qualis iā cōprehensa est, oium particularū quae scirrhosis vitijs sunt affectae, cōia sunt. Ad eundē modū oedematū curatio, quā paulo ante memorauimus, cōprehensis iā differentijs p̄ particulas variat. Iis. n. q̄ in praecordijs sunt oedematīs, nemo frigidā ex pulsa spongia applicuerit: veluti nec alijs q̄ in his sunt tumoribus. Iā quis absinthiū oleo incoquens, genu vnq; perfudit? Quis oculum, aut aliquid eorum quae intra os sunt, qualitercunq; affectū? At ieciori aegrotanti, & lieni subinde cum maxima utilitate adhibet. Docet id ipsum & experientia, quae vim eorum euidenter indicat, non secus q̄ rō. Nos tñ nunc hoc opere solā eam remedium inuentionem, quae methodo paritur, qualis nam sit differimus. In operibus de medicamentis ambas miscuimus, omnia medico cognoscenda esse rati: tum quae solo inuenta sunt vsu, tum q̄ sola rōne: ad hanc tertio loco quae conferentibus ad inuentionē vtriusq;. Omnibus autē his ille solus commode utetur, qui in hac methodo est exercitatus.

Tumorum in duratorum differentia, & qui proprie scirbi appellantur. CAP. 6.

Ade phlegmone quidem scirrho & oedemate satis sumto, quae haecenus sunt comprehensa: illo non omisso, quod scirrhum nominamus tumorem durum, qui sine dolore est, non tamen omnino sine sensu. talis enim sanabilis non est, reliqui omnes sicut aegrius sensilem ipsam partem

videt. i. ad glau. cap. 4. v. 4. aph. 3. q. ca. 5. & simp. med. cap. 9. b. v. 1. fo. 13.

partem affectam reddunt, ita omnino insensibilem non faciunt, utique si sensilis natura sit. Ligamenta nanque scimus insensilia esse. † Q² siquid eos duntaxat tumores, qui & præter naturam sunt, & omnino insensiles, scirrhus appellandos censeat; reliquos non scirrhus, sed tumores scirrhusos: & se de nominibus litigare sciat, & nos quoties cum eo disputabimus, ita quoque affectum nominabimus. Siquidem is mos noster est, quibus quisque nominibus delectatur, isdem in disputatione cum illo uti.

De inflationibus curandis, ac præsertim de Priapismo.

CAP. 7.

pp. ut dicitur in ad glau.
cap. 3. fol. 103. F.

Nunc tempestivum est, ut de inflationibus disseramus: quibus diversa ab œdematis curatio est. Illa namque, ceu diximus, ex pituitoso succo ortum habent. proinde prementibus nobis cedunt, digitique admodum alte in ipsa descendunt. Inflationes vero ex flatuoso spiritu collecto nascuntur, alias sub cute, alias sub membranis quæ ossibus circumdantur, aut musculos, viscerum ve aliquid includunt. Porro colligitur aliquando non parum etiam in ventriculo & intestinis, itemque in medio spatio horum & peritonæi. Differunt quoque hæc ab œdematis, quæ & pressa digitis non retinent vestigium, & sonitum veluti tympanum reddunt. Itemque in cavitate sensibili subinde continentur, atque hæc nonnunquam maxima. Indicatio autem curationis omnium communis est: ut quod præter naturam est, vacuetur, in quocumque id contineatur: Propria vero, post hanc communem est, ut tenuissimis & calidis potestate medicamentis. Atque in ventriculo quidem, & visceribus oleum, quod tenuium est partium, quodque rutam habet incoctam, aut aliquid calidorum seminum, cuiusmodi sunt cumini, & apij, & petroselini, id præstabit. Aliquando vero & cucurbita magna bis terve sine incisione medio ventri affixa. Tanta vero ac taliter applicata etiam totum umbilicum comprehendet. At in artibus & musculis qui sub cute, aut etiam membranis quæ ossa vestiunt, inflatione orta, si citra dolorem sit, liquor aliquis tenuissimarum partium, cuiusmodi est lixiivium nova spongia exceptum, satisfecerit. Sin dolor quoque vrget, vngenda pars est oleo, quod relaxandi remittendique vim habeat. Incidit porro ex percussioibus eiusmodi affectus, ubi scilicet vel musculus, vel membrana quæ os circum, est contusa. Ac super membranam quidem quæ os ambit, antedicta imponenda est spongia. Ad musculos vero (namque hi aliquando dolent) medicamentum quod magis mitiget, est adhibendum. Quo fit, ut ad hos solo lixiivio non utamur, sed immissa ei tum sapa, tum pauculo oleo. Satius autem fuerit in principio non addidisse lixiivium, sed sapa cum uino & exiguo aceto uti, ac quod mediocre sit olei adijcere. ubi mista sunt, modice excofacere, ac lanam non lotam, quam œsyperon id est succidam vocant, ipsis imbutam imponere. Quod si eiusmodi lanæ facultas non sit, ipsius œsypus iniiciendus miscellæ supradictæ est. Quod autem atticus œsypus cateris omnibus præstet, tametsi a me non dicatur, ipse scis. Quinetiam ceratum, quod ex œsypo componitur, medicamentum est omnibus notum. Utuntur plerumque eo ad phlegmonas, quæ in præcordiis sunt. Ergo huius quoque aliquid, ubi œsypus præsto non est, recte inieceris. Debent enim contusi musculi leniri medicamento, cui mista facultas sit, quæ simul concoquat, digerat, & modice astringat. quando si nihil habet adstrictionis, auget aliquando phlegmonas: ac maxime in ijs corporibus quæ plethorica sunt. Ergo trium iam comprehensarum indicationum in inflatis ex plaga quadam musculis memor, ubi dolor maior vrget, mitigatiua magis ratione uteris: ubi abest, si maiori vi instabis. Maiorem vim intelligo, cum breui via properatur ad finem. Porro brevis via fit per ea medicamenta quæ valentes habent vires: hæc maxime in lixiivio & aceto habentur, post hæc in vino. Quoties igitur de mitigando non laboras, horum plus in misturam conijcies. Rursus ubi repellere studes, vini plus quam horum immittes. Porro id optimum in hunc usum fuerit, si nigrum austerum que sit. At si digerere males, lixiivij plus indes. Acetum vero si his miscbis, ad ambo erit utile, propterea quod mistas (ut monstratum est) habet facultates. Ubi vero musculus sine dolore est, licet sane in lixiivij penuria pro eo aphonitrum immittere. Esto autem id minime lapidosum, sed magis spumosum. Est vero quod lapidosum est, durum & spissum, ac ægre liquabile, cum dictis liquoribus miscetur: Spumosum vero molle est & laxum, itemque candidius quam lapidosum. Hoc itaque tum celerrime ab humore soluitur, tum iuvat maxime, utpote tenuium partium. Quæ vero huius generis inflatio nes neglectæ inueterarunt, primo quidem loco his ea quæ ex lixiivio componuntur (ut prædictum est) adhibeas: secundo loco emplasticum aliquod. Dicam autem & horum exemplum. Strigmenta gymnasiarum seruefacta percola primum sic, ut pura sint: deinde rursus in cacabum immisissis, calcem viuam in farina speciem tunfam insperge ad luti usque crassitudinem. Salutare his est & medicamen, quod ex lycomorom componitur, aliisque id genus. Nunc enim (ut dictum est) exemplum tantum eorum medicamentorum scribo, quorum generalis facultas est exercitatus, protinus intelligitur. Tanquam vero medicamentorum hoc loco ponuntur exempla, tum ut tota hæc methodus clarius intelligatur, tum ut magis nobis ad inueniendam materiam facultas suppetat: sic etiam & affectuum corporis particularum proponuntur. Statim enim affectus quidam est quæ iuniores Priapismum nuncupant, propterea quod ijs qui sic sunt affecti, etiam inuitis pudendum arrigitur, quod ubi viderit quispiam, qui in his commentarijs est exercitatus, protinus intelliget ex inflatione esse genere. Qui, n. memoria tenuerit, tum omnia quæ in dissectione eius me-

B
† Quod siquis duntaxat tumores præter naturam, quæ omnino sint insensiles,

† πριπίχουσι
† τὸν Βαβροῦρα

B

G

† ἀφρονίτρου
† πριπίχουσι
† τὸν Βαβροῦρα

H

† ita lo: aff. cap. ultimo
† ita lo: comp. mod. sibi lo:
† cap. 3. fol. 103. F.
† cap. 3. fol. 103. F.

bri

Gal. methodi medendi

nodem, nigram efficit bilem, quā nullum animal, ne ipsi quidem mures gustauerint: terra quoque
 raditur ab ea: ac partes quæ raduntur, omnes in altum attollunt. vocaturque is effectus (vt Plato
 quodam loco inquit) tum feruor, tum fermentatio. Est namque is humor talis, quale esse acetū do-
 cuimus. Ex quo ipso quoque si in terram effuderis, idem effectus visitur. Quo minus alienum est,
 si veteres eiusmodi humorem acidum nominarunt, æque vt pallidæ bilis amarum. Sanè nō raro
 etiam in vomitionibus talis apparet. Verum, sicuti paulo ante dixi, vnum quoddam vitium esse
 propriū verumque scirrhum, qui præter alia etiam insensibilis sit: reliquos tumores, qui videlicet
 nōdum sunt omnino insensibiles, dupliciter esse à medicis vocatos, nempe vel scirrhos, propterea
 quod generis scirrhorum sunt, vel scirrhosos tumores, sic & in humoribus, quæ quidem haud dubie
 nigra est bilis, ea talis est, qualem modo pinximus: certe acida, & terrā fermenti ritu eleuans: tum
 omni animanti iniucunda. Quæ vero fieri talis est idonea, hæc bifariam nuncupatur: vel melan-
 cholicus humor; vel nigra bilis: scilicet qui sic eam nominant, affirmaturis aliam esse nigram, que
 dum animal naturaliter se habet, quotidie gignitur: aliam quæ ex vitione ac velut affatione con-
 flatur. Quod autem semper præcipio, vt nominibus contemptis, ipsam naturæ rerum scientiam
 exerceas, id nunc est faciendum: ac nominandum quidem prout succurret, ceterum oratione sic
 interpretandum, quod quidam præter naturam tumores ex eiusmodi naturæ succo proueniunt, cui-
 iusmodi est fex in vino, & amurca in oleo: & quod hi spatio temporis putrescēte humore, propterea
 quod in vasis sit impactus, exulcerantur. Ergo sicuti reliqua omnia vitia plurimam habent particu-
 larem in maioris minorisque ratione differentiam: sic etiam hoc vitium habet. Quippe phlegmo-
 nes alia quædam admodum rubra est, alia paulo magis quam pro naturali habitu rubra. At species, siue
 genus, siue quomodolibet appelles, ambobus est idem. Nam & rubriores quam pro naturæ modo
 sunt, & dolor omnino cum ipsis est, qui ipse quoque magnam habet in excessu defectuque differ-
 entiam. Ad eundem modum nec renixus, nec cutis tensio omnibus est æqualis. Commune tamen
 eorum est, tum quod pars magis renititur quam ante, cum naturaliter se haberet: tum quod in tumorē quen-
 dam attollitur: extenta scilicet attentaque eatenus cute, quatenus tumor assurrexit. Similiratione
 & vitium, quod modo describimus, alias cōfusa exiguaque, & quæ vulgum fortasse latere possint,
 affert symptomata: alias ita vehementia & magna, & cunctis euidētia, vt ne puerū quidem clam-
 sint. Verum cōmune illud in oībus particularibus, quod intelligentiam ad se trahit, vnum id mor-
 bus esse ostenditur: & vnam sibi appellationē imponi cogit. At vbi magna quidem omnia sunt,
 nemo de appellatione ambigit, sed nominant vno assensu oēs eiusmodi affectum Cancrū. Cum
 autem adhuc incipit, nihil miri est si vulgus lateat, non secus profectō quam stirpes, quæ è terra iam
 exeunt: quando hæc quoque peritis tantum agricolis agnoscuntur. Ergo quænam in cancro tum
 cōmunis, tum propria curationis indicatio sit, opportune nunc dicetur. Cōmunis igitur est, vt
 humorem, vnde vitium est natum, illico vacues simili vacuationis genere ei quæ in alijs tumori-
 bus supra est cōprehensa. Mox prohibere, potissimum si fieri potest, ne de cetero eiusmodi suc-
 cus in venis colligatur. Sin id fieri nequit, saltem eū omnino ex interuallis vacuare: & simul par-
 ticulam firmare, nequid humorū redundantia ad eam confluat. Veluti ergo amaræ bilis humo-
 rem medicamēto, quod eum humorem trahere sit aptum, educimus: sic & melancholicum edu-
 cemus vel simplicium aliquo, cuiusmodi est epithimum pondo drachmarum quatuor in sero la-
 ctis, multa ue exhibitum: vel compositorum aliquo, cuiusmodi nostrum est, quod ex duobus &
 triginta simplicibus medicamentis est compositum. Sed horū materiam in alijs traditam habes.
 Hic autem quæ ad propositam methodum proprie pertinent, dicamus. Post namque purgationem
 illud de omnibus eiusmodi affectibus prius est præceptum: quod vel retrō regerere humorem, qui
 in membro procubuit, oportet; vel ipsum digerere, præterea quod in principio quædam tam in ipso
 purgationis tempore, quam ante id repellere. vbi iam totum corpus exquisite purgaueris, digerere.
 Vbi tamen mediocris tantum purgatio præcessit, mistum esse quod applicabitur pharmacum, ex
 repellente digerenteque facultate conueniet. Sanè ad crassum humorē inutiles sunt tum imbecille,
 eo quod nullum operæpretium efficiant: tum valentes, quod vehementer tenuiores quæ in venis sunt
 sanguinis partes vel digerant, vel retrudant: crassas vero & melancholicas, quas feci assimilau-
 mus, nec euocent, nec repellant. Ergo si his inter initia vtēre, vtique minutus aperte tumor erit.
 Cæterum quod reliquum eius est, contumax ad soluendum reddetur. Quare medicorū vi-
 rium medicamentis est opus: quæ nec propter imbecillitatem vincuntur, nec propter effectus
 vehementiam valenter sanguinem crassabunt. Ad hæc item quæ omnino haud mordeant: quæ
 doquidem vitij malignitas ab ijs quæ mordent, irritatur, ac, vt dici solet, efferatur. Propter hæc igitur
 quæ viribus quidem sunt mediocria, qualitate vero minime mordentia, eiusmodi affectibus
 sunt idonea. Materiam vero copia, sicuti in libris de medicamentis est traditum, ex vltis elotisque
 metallicis habebitur. Quippe quæ medicamenta ex his componuntur, vnā cū purgationibus, ad
 sanandos incipiētes cancrōs magnam vim habent. Maiores vero sat fuerit, si his prohibeantur
 augeri. Prospicere vero vt qui iam sunt sanati, amplius non regenerentur, id artis de tuenda sani-
 tate est opus: cuius sanè portio est ea quæ de cibis præcipit. Cæterum si quando cancrum per chi-
 rurgiam curare audebis, cœpisse quidem ab vacuando per purgationem melancholico humore
 oportebit.

A oportebit. Vbi vero totum quod vitiatum est, prorsus excideris sic, ut nulla supersit radix: si nec effluere sanguinem, nec propere eum inhibebis: immo premendo potius quæ circum sunt, venas, exprimes ex his crassiorem sanguinem: mox alijs vlcibus similiter curabis.

De carbunculis & reliquis affectibus curandis, qui ulcere crasso constant.

CAP. 10.

Est tamen & aliud vitium, quod ex humore crasso feruenteq; nascitur. Incipit hoc plerumq; à pustula: aliquando vero & sine hac. Cæterum inter inîtia quibus hoc instat, scabunt particulam omnino. mox oritur pustula quædam, qua rupta, vlcus cum crusta gignitur. Sæpe vero non vna oritur scabentibus pustula, sed multæ exiles veluti milij semina, crebrę in particula residentes, quibus perruptis, similiter crustosum vlcus provenit. In carbunculis vero qui per Asiam populatim sunt crassati, etiam citra pustulas nonnullis excoriata statim cutis est. Omnibus tamē, uti dixi, crustosum vlcus fit: modo crusta ipsa cineris colorem præferēte, modo nigrorē. Omnibus præterea his circūposita caro in summam peruenit inflammationem, non tamen colore aspicitur erysipelatis, immo qui adhuc phlegmones colore sit nigror: veluti si plusculo rubro minus misceas nigri. Quod autem necessario febricitent qui ita sunt affecti, idq; non minus, immo magis, q̄ illi quibus erysipelatosa est phlegmone, id utiq; latere neminem potest. Sed & incipiēdam

Vit. c. p. d. diff. feb. cap. 2. cap. 9. de l. ad g. cap. 9. fo. 101. c. 22. 5. med. gen. gen. cap. 11.

Vit. cap. 6. d. hum. ferus

B ab incisa vena curationem esse, id quoq; neminem latere arbitror, qui præsertim meminerit quæ in curatione februm, de sanguinis missione diximus. Nec illud obscurum, sanguinis vacuationē quæ ad animi defectum vsq; sit adhibita, magis his etiam collaturam: nisi tamen aliud quippiam obstat ex ijs quæ venam incidī vetent. Imponi vero sibi laborans particula, quod ad humorum inflammationem spectat, refrigerantia deliderat. Cæterum propter humoris crassitudinem atq; etiā malignitatē, nec fluxionē auertere vnq̄ poteris: & liquādo id feceris, aliud quippiam quod in alto sit corpore, offendet. At qui nec affluere is permittendus est: quin potius inquirenda remedia sunt, quæ cum modice reprimēdo, etiā digerere possint. Tale profectō est tum cataplasma quod ex plantagine conficitur, tum quod ex cocta lente, scilicet miscentibus his nobis micam panis teneram, qui cibus sit coctus. Esto autem panis nec oīno à fursure purus, nec nimium eius habens. Siquidem qui oīno purus est, eius substantia in cutis meatibus hæere est apta, Emplastica cæteron Græci vocant. Fursuraceus autem crassiorum est partium. Super ipsum vero vlcus, valens aliquod imponendum est medicamentū: cuiusmodi est Andronis, Passionis, vel Polyidæ. liquariq; id cum vino aliquo dulci ad sordium crassitudinē debet. Porro cōmodissima ad hunc vsum vina sunt tum thergum, tum scybelites. In quorum inopia sapa vtendum, quæ apud nos Hepsēma dicitur. Quæ aut pharmaca reliquis adhiberi vlcibus solent, nēpe quæ cōcoquant, & pus moueant, ea nunc adhibenda non sunt: qn̄ ita putredinē particule auxeris. Quinetiam scarrificare eiusmodi tumores post sanguinis missionem, alienū nō sit. Sunt aut incisiones mediocribus altiores, ppter infestantis humoris crassitudinem. Cessante vero iam inflammatione, vlcus ad cicatricem similiter reliquis vlcibus pducet. Atq; hæc tenus de carbunculis dixisse sat arbitror.

De strumis, quas charadas dicunt.

CAP. 11.

Deinceps de reliquis agam tumoribus, orsus à strumis, Charadas Græci vocant. Existunt hæc glandulis in scirrhosum affectum mutatis. Estq; curatio earum, quod ad ipsum attinet vitium, ijs scirrhis qui in alijs partibus nascuntur cōmunis. Cæterum, quod ad ipsius partis naturam spectat, in quibusdam glandulis alias geminas curationis indicationes adijciunt. Præstiterit fortassis hoc loco de nominibus aliquod clarioris doctrinæ gratia distinxisse. Quippe glandulæ, quæ quod in medio vasorum in diuersas partes diductorū habetur, implēt, eiusq; diductionis p firmamento sunt, earū haud magnus vsus animantibus est: sed ex abundantiore prouidentia, sicut alia quædam, sic has quoq; glandulas natura fabricauit. Earum vero, quæ vel saliuam, vel lac, vel genitale semen, ad hæc quæ pituitosum quendam humorem in mesenterio, vel faucibus, vel larynge, generant: earum maior est vsus. Atq; aliqui has non glandulas, sed glandulosa vocāt corpora, ut quæ non paulo, q̄ reliquæ glandulæ, & rariore sint & magis spongiosa substātia: quinetiā in has tum arteriæ, tum venæ sensibiles perueniunt. Atq; hæc quidem, cum in scirrhoso sunt affectu, non aliter q̄ cæterę omnes partes sunt sanandę. At quæ in medio vasorum spatio consistunt, in ijs alia curationis indicatio præstat: qua simul cum vitio etiam pars ipsa tollitur. Est vero duplex ea quoq;: nempe, vel totum quod vitiatum est, scalpello excidentibus nobis, veluti in cancro, vel putrescere id medicamēto cogentibus. Porro quæ eiusmodi medicamentorum materia sit, id in opere de medicamentis est proditum.

De abscessibus, quæ apostemata dicuntur.

CAP. 12.

Mhi vero tēpestium est de alijs tumoribus docere. Quorum se primum abscessus offert, Apostema id græce dicitur. Huius duplex item genus est: Vnum cū phlegmone in pus versa, pus ipsum tanq̄ in sinu aliquo est collectum. Alterum cū nulla precedente phlegmone, humor aliquis statim ab initio, isq; aliā specie alius, cæterum omnino acris, in parte aliqua colligitur, porro excoriat hic circūposita corpora: spatium videlicet sibi moliens, vel inter duas tunicas, vel sub certis membranis. Excoriat autem omnino ipsa copia distēdens: interim vero acrimoniam quandam putredinosam tempore contrahens. Sanē inueniunt in huiusmodi abscessibus

Vit. c. 2. ad glan. cap. 7.

Vit. d. humor. praesens nō cap. 5. class. 3. fol. 23. 9.

Septima Classis.

mmmmmm ij bus

amogloso

Gal. methodi medendi

bus, cum scalpello sunt diuisi, proprietates quædam non pauca, nec humorum modo, sed etiam **B** solidorum quorundam corporum. Siquidem vnguium, pilorum, ossium, testarum, lapidum, & pori fragmentorum similia inuenta in his corpora quædã sunt. A humorũ ipsorum alius veluti lutum, vel cœnum, vel olei quidam limus, vel vini sex: alius adeo grauius olens, vt omnes auersentur. Verum hæc rarius incidunt. **F**requentissima vero huius morbi sunt tria genera: quorum singula propriam appellationem græce sunt sortita. Ea sunt, Atheroma, Steatoma, & Meliceris, à similitudine contentarum in tumoribus substantiarum dicta. Est. n. aliud eorum veluti seuum, aliud veluti mel, aliud pulcicula, quã Atheran vocant, simile. Curationis vero eorũ indicationes sunt cõmunes: nempe id quod continetur, vel digerere, vel totum putre reddere, vel excidere. Aliqui igitur eiusmodi tumorũ triplicem curationis rationẽ admittunt, quotquot. s. ex tenuiore humore constant, vt meliceris: Aliqui duplicem tantum, veluti atheroma: quippe quod tum excidere, tum putrefacere licet: Steatoma vero sola manuũ opera curat: cũ nec putrefieri possit, nec digerit. **F**In ijs vero abscessibus, qui in alto corporis consistunt, ac potissimum in visceribus: medicamenta quæ ex aromatis cõponuntur, maxime sunt vtilia: vt pote quorũ vis collectum humorem, tum in halitum resoluat, tum digerat. Sunt profectò & alia eius generis nõ pauca, quorum laudatissima sunt, tum antidotus quæ ex viperis cõponit (Theriacẽ vocant) tum quæ Athanasia **F**vocat, tum Ambrosia: atq; hæc quæ sumptuosa, viliorũ sanè optimum est nostrũ, quod ex cretica calamintha est compositum. Oia vero id genus in opere de medicamentis colligemus, quod, vt paulo ante diximus, satius arbitror ijs tribus, quæ supra memorauĩ, quò nihil delit, subiicere.

De tumoribus, qui toto genere præter naturam sunt, ac de optima curandi via. CAP. 13.

Quoniam vero eorum quæ per chirurgiam sunt, curationis indicationes aliquid cõmune habent, aliquid p̄prium, satius nobis visum est ea non distrahere, sed vniuersa in calce huius operis apponere. Nunc porrò tantulum etiam de tumoribus, qui præter naturam consistunt, est adijciendum, q̄ quicunq; ex his toto genere præter naturam sunt, ijs sui ablationem indicent: cõmuniore scilicet indicationi, quæ per oia quæ totis substantijs à naturæ habitu recesserũt, extendit, subiecti: veluti in steatomatis & atheromatis habet. Huius certe generis est & quæ Myrmecia græce vocatur, & quæ Acrochordon, præterea in vesica calculus, & hypochyma, & in mulieribus molæ in vtero gestatio: ita vero appellant informẽ carnem. Omnia namq; talia submouere in totũ properamus. Quorum vero etiã locus ipse affectus vna quæpiã naturalium partium est, prima indicatio est, vt affectus sanet. Secunda ab hac, si insanabilis is sit: vt vnã cum vitio pars quoq; ipsa excidat: sicut in cancro & oibus vlceribus quæ curationẽ respuunt, **E** contrario vero in suffusione, quod Hypochyma vocant, & victi in prima indicatione, & ad aliũ eam locũ, qui minoris sit momenti, transferimus. Non desunt qui hæc quoq; vacuare sint aggressi: sicut in ijs quæ chirurgia tractant, dicam. Nũc illud dixisse sufficiet, q̄ humor qui in hydrocelis visitur, alienus à corporis substantia tota natura sit: sicut etiam quæ in ascitis hydropibus continet aqua. Quarum certe vacationem, vel medicamentis quæ digerant, molimur, vel chirurgia: in hydrocele quædam imisso siphone; in hydropibus vero adhibita punctiõne, quã paracentesin vocant. Porrò excidit vnã cum affectu ipso, veluti in ijs quæ ante cõprehensa sunt, etiã pars affecta: ita & in herniosis aliquid peritonæi. Pari modo & columella aliqñ vnã cum vitio ipso exciditur. Itidemq; in cruribus & testiculis, vnã cũ varicibus ipsæ venæ. Ad hæc, tunica in naso cũ polypo, & foratus dens cum foramine, verum ex his nullum est quod ad naturalẽ habitum possit reduci. In columella vero id oĩno est conandũ, nec p̄perandum ad eã excidendã: sed qñ gracilis est, & ad lori tenuitatem redacta, tum est auferenda. Porrò talem eã reddet longius t̄ps. at qualem Hippocrates in presagijs descripsit, paucorum dierum numerus, æque vero & cetera quæ in magnitudine naturalem habitum excesserunt. in qbus annumeranda sunt omnia qbus supercreuit caro, & encanthides, & qui in sede thymi dicuntur. Sunt ex istiusmodi vlceribus & quæ ambigua sint specie, veluti cicatrices quæ supra circũpositam cutim multũ extant: item, quæ in oculis sunt pterygia. Curationis tñ eorum indicatio manifesta est. Siquidem talia oia amouere oportebit: atq; id semper agere, vt rationibus qbus id fiat pensitatis, optimã semper earũ deligas. Sanè optimæ rationes tripliciter iudicant, tum ex tẽporis curandi breuitate, tum ex curando citra dolorẽ, tum ex maxime tutò curando. Rursus vt tutò cures, tria, p̄pria sunt, qbus intentus sis oportet: Vnum primumq; vt oĩno absolutionem operis consequaris: Alterum, vt sicubi hunc non consequaris, saltem cubantẽ non lēdas: Tertium, vt vitium non facile reuertatur. His considerationibus si optimã curationis viam iudicaueris, inuenietur in oibus quæ nunc p̄posuimus, qñ potius chirurgia, & qñ potius medicamentorum ope sit curadũ. At chirurgiẽ quædam studium in ijs præsertim quæ nunc sunt p̄posita, ad interemptionem eorũ festinat: vt quæ quod in animalis corpore toto genere præter naturam habet, id prorsus tollendũ sibi proponat. Quod si perficere nequeat, proximum illud cõsiliũ habet, vt vitium transferat, veluti in hypochymatis. Quod vero ex medicamentis petitur, primum huc tendit, vt quod præter naturã est, tum vacuet, tum digerat, quod si per mēbri naturam, aut etiam vitij rebellionẽ fieri non licet: vt id tum in pus vertat, tum putrefaciat, hoc vero secundo loco destinat, Quippe ita in columellæ vitio facimus: primum scilicet ad naturalem

um i. q. t. usu par. cap. 8.

rit. cuba l. 3. cap. 4.

κατὰ φύσιν. καὶ τὰς ἄλλας ἰσχυρὰς ἢ τὴν φύσιν.

ἰσχυρὰ πρὸς τὸν σκοπὸν.

** Nō est inanis.*

A naturalem habitum eam reuocare tentantes: id si consequi non est, prorsus amputantes: idq; vel chirurgiæ opera, vel per caustica medicamenta, verum medicamenta melius est in tractationem de ijs differamus: (quandoquidem tribus iam proditis, aliam quoq; quartam adijciendam statui- mus) ac chirurgiam in calce huius operis apponamus.

Quæ secundum naturam, quæ præter naturam proprie in nobis dicantur. CAP. 14.

Non est igitur q̄ in his amplius imoremur: sed transeūdū ad ea quæ simlẽ ijs quę cõprehẽ- sa sunt, curationem desiderant. Ea sunt tum quæ in numero & magnitudine conuenientẽ modum excedunt: tum quæ in ambobus ijs deficiunt. Dixi hoc loco conuenientem, q̄ si confe- rentem, vel conducentem, vel secundum naturam, vel vtilem alibi vsurpauero, eadem sermonis vis erit. Ac dictum q̄dem de his est alibi latius. Cæterum, redigere in memoriam summam oĩa, etiam hoc loco alienum non fuerit. Omnium ergo quæ in corpore habentur, primum cuius ma- xime indigemus, est ipsa particularũ minime impedita functio. Hanc vero quia possidemus na- tura, idcirco publice dicimus expetere nos secundum naturam agere. Et quia hoc ipsum, cum eo quod est secundum naturam, {vel naturaliter se habere,} est coniunctum: merito profectò nihil interesse arbitramur, secundum naturam habere, an secundum naturam agere, dicamus. Quin &

B sine additione interim græce dicimus expetere nos τὸν κατὰ φύσιν, vtiq; subaudito in dictione, vel habere, vel agere, vel ambobus. {Latinitas propter articuli fortassis inopiam, ea figura desti- tuitur.} Atq; hæc quidem causa est cur medicis recte vsurpata vox hæc, Secundum naturam, sit de oibus, quæ in corpore ex sententia nostra esse cupimus. Scire aut̄ licet in ijs quibus natura deficit, nec primum, nec propter seipsum, secundum naturam à nobis expeti: sed {propter actio- nem,} & ex accidente. Siquidem sextus digitus nonnullis ab ipso statim ortu est congenitus, & quintus defecit: & alia quædam sir-tilia, aliqua in numero, aliqua in legitima quãtitate vitiosa. Ac si quidem hæc plurimum, recta vero rara fierent: cõtra q̄ nunc de naturæ operibus statueremus, vtiq; non tuentes vt nunc, sed auferentes ea. Hæc ratio memoria tua nunq̄ excidat: cum sit ad no- minum vsu utilis, quæ tum fallere inconsideratos possunt, tum discordiæ phantasiã excitare, sicubi alter dicat totum quod præter naturam est, esse tollendum: alter quod noceat, aut inutile est, aut incommodata actioni.

De ijs quæ in magnitudine, & numero excedunt vel deficiunt, ac primum de curandis ijs qui obestitate & corpulentia onerantur. CAP. 15.

Ergo denuo repetentes, de rebus loquamur, quando de nominibus est nobis definitũ: hinc orli. Coniuncta comprehensis iam morbis sunt ea quæ vel magnitudine, vel numero, à de- bito naturæ modo sunt aliena. in quibus amputare quidẽ conueniet quod magnitudine, vel nu- mero redundat; reficere autem & fingere quod desit: vbi videlicet fieri id licet. Quintum nanq; digitum, aut tale aliud membrum, medico certe gignere nõ licet, sed vnus naturæ opus sunt oĩa talia. Verum in totum tollere quod numero redundat, aut præcidere aliquid eius quod magni- tudine modum excessit, hæc nobis quoq; licent. Siquidem ex medici officijs vnum est, nec id le- uissimum, vbi in corpulentia eò deuenit corpus, vt nec ingredi sine molestia, nec sedem propter ventris molem contingere, sed nec respirare libere possit: hæc liquare ac tollere: {& que nimirũ vt cum corpus ali definit (Atrophian Græci vocant) quod genus quos vomica male habet, pa- tiuntur:} huic quoq; reficẽdo prospicere. Sæpe autem euenit, vt non totũ corpus, sed vna que- piam pars ex atrophia tabescat: quam scilicet vel neruorum resolutio, vel ipsius partis intempe- ramentum præcessit. Opportuneq; iam de curatione horum considerabimus, orli ab ijs qui cor- pulentia nimium onerantur. Ostensum vero in libris est, qui de temperamentis sunt inscripti, q̄ calidior sicciorq; temperies exile corpus reddit. Ergo id agendum, vt nimium obesi corporis tem- peramentum tale esse faciamus, si modo ad debitum modum redibit. Sanẽ docuimus tum in illo opere, tum nihilo secius in opere de tuenda sanitate, q̄ acuta exercitatio, & tenuans victus, & id genus medicamenta, & animi cogitatio, temperamentum totum non solum calidius, sed etiam siccius, ac propterea corpus exilius reddũt. Igitur in exercitationibus celerrimus cursus est ido- neus. Tenuantis verò victus materia, seorsum singulari libro est prodita. Quod si medicamenta tenuantia quoq; requirant, etiã hæc in operibus quę de medicamentis conscripsimus, sunt edita: quanq̄ referentur eorum nunc quoq; quæ sunt efficacissima: quibus, vbi demere nimiam obesi- tatem studes, vtaris suadeo. Ergo quę ad articularia vitia q̄dem exhibere solent, quæ scilicet va- lentem incidendi facultatem habent, ijs tu quoq; cum nimiam obestatem curabis vtitor. Sunt porrò talia, rutæ semen, præsertimq; syluestris, vnã cum ipsis corymbis, & aristolochia rotunda, & minus centaorium, & gentiana, & polium: præterea ex vrinam cientibus, ea quę pollentes ha- bent vires, veluti petroselinum. Vnũquodq; enim taliũ, tum ipsum per se, tum vero alijs mista, vniuersa, & extenuare potenter succos, & vacuare sunt habilia, partim quidem sensibilibiter p̄ vri- nas, partim per insensibilem transpiratum: sed & sal quod ex cõbustis fit viperis, potenter exte- nuat. Multiq; cum vel graciliores, vel mediocris habitudinis essent, ex eiusmodi medicamentorum potione perierunt, sanguine ipsorum excocto. Ruerant autem ad ea, propterea q̄ liberatos aliquos articularijs vitijs viderant: minime scilicet estimantes, q̄ tẽperies corũ qui sanati fuerant,

Septima Classis, mmmmmmm iij humidior

• ἀπορρυχά
vñ
† ἀπορρυχά, i.
secundario

† æquenis-
rum vt cũ cor-
pus in ea red-
dat atrophia q̄
lẽ iij q̄ phthoe
detinentur, pa-
tiuntur.

Gal. methodi medendi

† ca. 6. et san. univ. cap. 1. c.

humidior pituitosiorq; erat, qualis nimirum obesorum est. In quibus eiusmodi medicamentorum securus est vsus. Ipse namq; iuuenem quēdam quadraginta circiter annos natum, oppidoq; obesum percuravi, vsus tum antidoto quæ aduersus articularia vitia est composita, tum sale theriaco, ipsaq; theriace, ac reliquo extenuanti victu, & pro exercitatione cursu veloci. Porro præparavi hominem ad cursum, perfricando primum linteis asperis, quoad cutis ruberet; dein statim cum oleo, quod in se digerens aliquod medicamentum habebat, quo etiā post cursum rursus utebar. Talia medicamenta sunt, tum sylvestris cucurbitæ radix, tum althæa, tum gentiana, tum aristolochia, tum panacis radix, tum polium, tum centaurium. Per hyemem vero etiā à balneo iam dicto oleo hominem reuixisse profuerit. Verum cibum exhibere non statim à balneo, sed interposito somno conueniet. Quod si velit etiā rursus ante cibum lauari, permittes. Magis etiā ad rem pertinebit, si aquæ ipsi digerēdi facultas insit. Ac si quidem talem aliquam sponte natam habemus, ipsa utemur: cuiusmodi in Lesbo visitur, à Mitylene stadijis quadraginta. sin minus, ipsi similem aliquam moliemur. Est porro ea quæ in Mitylene conspicitur, & viribus & colore talis, qualis utiq; fiat, si quis florem salis aquæ marinæ misceat. Hæc ipsa aqua etiā hydropicis, & reliquis tumefactis, idonea est: vt pote valenter desiccans, ita profectò vt præpinguibus: ac præcipue si quis ipsos cogat in ea celerrime natate, nec post largam lauationē protinus esse, biberē ue, sed somno interposito, aut omnino saltem quiete. Sanè illud est sciendum, atq; ab eo qui obesitatem curat prædicendum, qd aliquando ex multo simul obito motu, & febris hominem tentari est creditibile, & qd febris ad rem propositam non aliena erit: utiq; si medicus recte omnia faciat. Etenim perspicuum est, vbi ex lassitudine febricitarint qui ita curantur, qd sopita eorum febre, rursus ad eandem curationis formulam redibimus. Sanè fugere in ijs curandis cōueniet & vina quæ multum nutriunt, cuius generis crassa sunt: vti vero vel aquosis, id est colore albis, & consistentia tenuibus, vel quibus mare est admistum.

De reficiendis corporibus extenuatis, ac restituendis particulis quæ deficiunt. CAP. 16.

AT vbi eos qui extenuati sunt, reficere in animo est, ijs vinum exhibebimus crassum: cibum vero, qui succum efficiat crassum, exercitatioes paucas, frictionem mediocrem: ac vt summa complectar, omnia iam comprehensis cōtraria moliemur. His vero etiā picari cōmodum est: si idq; tertio aut quarto quoq; die. Quippe id ad carnem instaurandam, egregium medicamentum est: adeo si quod singulare membrum hoc vitio laborat, id hoc præsidio restituetur. Ac nobis quidē in oibus ferme hoc vnū satisfecerit, si qd humectat & calefacit, sanguinis multitudinem accita. Ergo nec assidue id egrotanti corpori admouere conueniet, nec cū conueniet, sepe illinere, verū in hyeme bis, i æstate semel id fecisse est satis. Quibus vero à natali die gracilia sunt mēbra quædā, ijs etiā mangones puerorū hoc ipso præsidio succurrunt, vnā cum certa percussione, quam græce Epicurusin vocat. Est porro & illius mediocritas quædā: vt scilicet nec plus iusto, nec minus fiat. Ea talis est. Ferulas paruas ac leues modice illitas, gracilibus partibus incutiunt, donec modice attollantur. quippe in hoc summa rei est: veluti Hippocrates de perfusione aquæ calidæ dixit. Primum quidem pars intumescit, post gracilescit. Ergo quibuscunq; particulis bonam habitu dinem reddere studemus, has & fricare, & perfundere, & percutere, & picare oportebit, tantisper dum intumescant. hoc vbi factum est, protinus desistere priusq; digerī cōperint. Etenim quæ calefaciunt omnia, sicuti attrahere, ita etiā digerere sunt apta. Si ergo perstes dum quod attractum est, digestum sit, operam luseris. Ad hunc modum mango quidam proximè nates pueri fame consumptas, breui auxit, percussu mediocri quotidie vsus, aut saltem alternis diebus: item moderata picatione. Cæterum, quibus totū corpus est extenuatum, ijs lauari quoq; post cibum est idoneum. Veluti autem metus erat, ne tenuantibus auxilijs febris succederet, corpore scilicet immodice per hæc calefacto: sic ijs qui à cibo lauantur, timendum est ne sibi iecur obstruatur, potissimum propter ciborum speciem: quippe cum aliter quoq; obstruere soleant quæ succum crassum gignunt, si quis his liberalius vtatur. Vbi igitur aliās id efficere solent, multo profectò promptius idem post balneum faciē. Incidit tamē ex tali victu diutius exhibitō, etiā calculi in renibus generatio. quod vitium cur omnibus nō contingat, satis patet. Quippe incredibile non est quibusdam vel densos admodum esse renes, vel perangusta venarum in iecinore ora: quibusdam contra esse habita. Horumq; dignotio nulla planè certa est: sed percontandum assidue ab eo qui iam dicto modo est cibatus, num quis illi grauitatis sensus in dextris præcordijs & circa renes sit. Quod si quid tale aliquando senserit, protinus capparī ex oxymelite in principio cibationis, donec constiterit grauitas, dabitur. Ad membra vero quæ ægre reficiebantur, ac plusculum iam refrigerata erant, vsus aliquando & thapsia sum: aliās ea ex melle membrum illiniēs, aliās etiā ex cerato. Siquidē attrahit ea quoq; partibus quibus supposita fuerit, sanguinis copiam. Quibus autem exiguum aliquid pudendi præputio de naturali deest quantitate, ijs non raro citra thapsian sola tēlione debitum modum reddidi, membranulam mollem firmamq;, cuti gummi illitæ circūuoluens. Satis autem constat, qd etiā membranulæ sinem parti subiectæ agglutinari gummi oportebit. Siquidē & siccat cito, & sine dolore adstringit. Porro cuti præputij ex interna parte rotundum aliquid ac mediocre supponi prius oportebit: quod videlicet posteaq;

B
F
G
H

† δὲ ἰσχυρὸν ἔσται τοῦ τριῶν ἡμερῶν. ἰ. idq; triū vel quatuor dierū spatio.

† In impressis codicibus & i plerisq; manu scriptis græcis legē, ὑπολίε πτω. ἰ. graciliores. in aliquibus autem vt Linacer vertit. ὑπολιμουσιν ταιέτωσι. sine cōsumpti.

* ἴσα. ἰ. liborūm carnes ἴνα χάρου. ἰ. fibrā vel membrānū charate

† τὸ ὑποβίε βλημίνον ἄνω μέρη τῆς ἐνὸς. ἰ. illi parti membranulæ, quæ superiori regiōne sit subiecta est.

Gal. methodi medendi

tio est, vt inhibeatur primum humoris cōfluxio, post sanetur vlcus. Propria vero cuiusq; tum ex **B**
 membri inuenitur natura, tum ex humoribus non solum specie, sed etiam quantitate. At tenuis-
 simus quidem in eiusmodi humoribus est is, qui exulceratum herpetem excitat: crassissimus, qui
 cancrum. Proximum ab his locum occupat, quod ad crassitudinem attinet, qui phagedænas
 creat. Harum species quædam sunt, quæ *Cheronia* ac *Telephia* græce dicuntur. Iam aliæ quæ-
 dam eiusmodi appellationes sunt, sed inutiles & superuacua. Siquidem ad curationem perno-
 sci oportet humoris tum copiam, tum crassitudinis tenuitatisq; eius modum, tum potentiam.
 veluti statim in herpete: quoniam humor tenuis est (vt qui ex genere flauæ sit bilis) vbi sum-
 mam cuticulam in transitu perripit, vtiq; cum digestus is est, permittit cicatricem vlceri indu-
 ci. Itaq; si quis toto prius corpore purgato, mox quæ influentem humorē reprimant regerantq;
 medicamentis vtatur, iam herpetem curauerit. Sin neutrum horum fecerit, sed tantum ea quæ
 cicatricem inducunt adhibuerit: vtiq; exulceratam cuticulam ita sanauerit: proxime tamen illi,
 quod minus exulceretur, non cōsuluerit. Postmodum vero illa quoq; cicatrice inclusa, quæ ipsi
 continua est, exulceratur: idq; longo spatio ceu serpente malo ipso fit, donec humor qui id facit,
 sit vacuatus. Etenim Romæ mulier quædam illustris, cum herpetem in malleolo haberet, pri-
 mum quidem medicamento, quod algam recipit, est vsa. Hoc cum protinus cicatrix inducere-
 tur, proxima illi summa cutis est excoriata, veluti ex desquamatis. Cui cum deinde superpo-
 situm medicamentum est, rursus illi continua est exulcerata. Idq; ita assidue perrexit, donec ad
 genu exulceratio perueniret: cum interim quiduis potius pati quàm medicamento quod bi-
 lem traheret, purgari parata esset. Itaq; etiam, quod fieri in talibus assuevit, quoniam pleriq;
 culpant non culpanda, damnato ex alga medicamento, aliud admoueri iussit. Deinceps igitur
 quod ex sandice componitur, vtebatur. Vt vero id quoq; quod exulceratum iam fuerat, sana-
 uit: quod vero nunc exulcerabatur, non inhibuit, sed iam ad bubones vsq; vitium ascenderat,
 ipsa necessitate coacta, serum se lactis sumpturam annuit. Immittentes igitur clanculum mini-
 mum scammonia, inuitam purgauimus, ac sanauimus. Ergo cuius gratia hæc dicta sint, denuo
 repetamus. Postquam communem omnium quæ sub eodem genere vitiorum sunt, indicatio-
 nem acceperis: vtiq; non hanc in particularibus exequeris, sed reduces semper ad differen-
 tiam, quæ tum affectibus, tum ipsorum causis sit accommodata: sicuti de spontaneis ostensum est
 vlcerebus. Vacrabis nanq; cum qui redundat humorem, cæterum aliquando medicamento
 quod flauam purgat bilem, sæpe eo quod nigram: modo eo quod mista est facultatis: quod scili-
 cet bilem simul & pituitam educat: veluti in altero herpetum genere: quem à similitudine quam **G**
 habet cum milio, *Cenchria* græce appellant. Quippe is non protinus vlcus facit quemadmo-
 dum alter; sed admodum exiguas pustulas, ad speciem milij: quæ ipsæ interposito spatio in vlcus
 abeunt. Adeo non sine ratione quibusdam visum est in eiusmodi vitio bili esse aliquid pituitæ
 admixtum. Incidunt sanè nonnunquam & citra vehemens totius corporis humorum vitium in
 partibus vlcera, quæ haud difficulter medicamentis, quæ repellendi digerendiq; mistas facul-
 tes habent, curantur. Ac repellunt quidem non solum ea quæ adstringunt, sed etiam quæ sine ad-
 strictione refrigerant: digerunt vero quæ calefaciunt. Constatq; q; in generatione vlcere, exu-
 perare debent quæ repellendi facultatem habent: vbi non amplius confluit in ægrotantē par-
 ticulam vitiosus humor, quæ digerunt. Siquidem exiguum vitiosi humoris etiam si quis ad viscera
 & magnas venas retrudat: nullum profectò, quod sensu percipiatur, malum committet. At
 si eius non leuis quantitas sit, in princeps aliquod membrum aliquando procumbit, vbi scilicet
 prius, naturæ viribus totum corpus expurgantis, non sit vel per deiectionem, vel vrinas, vel
 cutim, quæ totum corpus includit, vacuatum. Atq; flauæ quidem bilis vacuatio est facilis: pi-
 tuitæ vero, ac potissimum eius quæ crassior glutinosiorq; est, itemq; nigræ bilis, difficilior:
 quo magis purgantis medicamenti ope indigent. In herpete vero, quoniam tenuis humor est **H**
 qui id vitium creat: abunde est etiam aluum leuiter soluisse; vel vrinas, per ea quæ id modice
 efficiunt, citasse. Verum quoniam de medicamentorum methodo proditum etiam aliquid in
 superioribus est, non pauca autem & in operibus quæ proprie his sunt dicata: satius sit sermo-
 nem nihil vltra proferre: quando satisfacere etiam ei qui attentus erit, hæc possint. neq; enim
 nos ea à multis accepimus. Verum homini qui prudens sit, & diligens, & mente exercitatus, ipsa
 rerum natura quid agendum sit, suggerit. Vbi vero etiam inueniendi viam ab alio quis traditam
 ceperit: huic facillimum est per eam, vltra progredi. Huius rei amplū testimonium fuerit, quod
 eiusmodi viri artem maximis operibus illustrarunt. Qui vero parum sunt prudētes: ij nihil præ-
 terea inueniant, etiam si tota vita infinitos artis effectus conspexerint. Plurima nanq; inueniun-
 tur hodieq; quæ apud maiores nostros non fuere inuenta: veluti nunc Romæ quidam excogi-
 tauit, quemadmodum *acrochordonas* & *myrmecias* ore sanet. Verum de prioribus, vt pote à
 cute extantibus, minus est mirum: de *myrmecijs* vero, potissimum quæ cum summa cute pror-
 sus sunt æquales, mirum videbatur. Verūtamen has quoq; primum labiorum applicatione, ceu
 suctu ad se trahebat, atq; à radice euellebat: deinde primoribus apprehensam dentibus totam si-
 mul eximebat. Sed & scalp pro ad myrtacei folij speciem formato, & ferramento eo quod *Scolo-*
pomacherion

A pomacharion Græci vocant, quispian manibus exercitatus, facile eas excidat: cum proprijs lineamentis à circumposita cute circumscripta discernantur. Æque vero & valente aliqua pinna circulo myrmecia imposita, ipsam educimus. Debebit porrò pinnae fistula esse myrmecia crassitudini par, vt eam vndiq; prorsus constringat. Quæ postea circumacta, ac simul deorsum impulsâ, celerrime ita myrmeciam etiam cum ipsa radice totam educet. Constat vero & quòd finis ipse pinnae, quæ eam circulo secabit, non tenuis modo, sed etiam acutus & firmus esse debebit. Itaque tum galli veteris pinna, tum vel magis aquilæ, ad hunc vsum est commoda. Abscindere vero ab his tantum radicem versus oportet, quatenus reliquæ partis fistula completi myrmeciam possit. Sanè ex ipsa statim abscissione, si modo scite fiat, etiam acumen ipsi comparabis. Atque hoc quidem ratio inuenit, non casus. Iam quòd hæc vehementer attrahentibus medicamentis sursum velletur, & putrefacientibus enecabitur: ratione ab aliquo est inuentum: qui isdem postea vsus, experientia rem comprobauit. Quædam nanque etiam ante experientiam fiduciam de se manifeste præbent: veluti, quæ aculeum ac telum, quod modo infixum sit, eximunt: itemq; arenulas, si quæ oculo inciderunt. Quædam ratione certe excogitantur, confirmantur autem iplo vsu. Quò autem facilius etiam per te eiusmodi vias ad curationum comparandam copiam inuenias: non te debet aliquod huius generis exemplum proponere. Nominamus autè id genus in numero particularum vitium. Quoniam enim quædam deficiunt, sicut dens, vel digitus, vel è naso ala, vel auris quæpiam particula, vel pudendi pellis: quædam redundant, veluti sextus digitus, & quæ grece Exostomas dicuntur, & dentium ij, qui naturalibus adnascuntur: adimere quidem, quod superuacuum est, sanè haud difficile est: aliud vero producere, quod simile ei sit, quod desit, id in quibusdam quidem est facile, in quibusdam difficile: in alijs planè fieri non potest. Si nanque carnosum sit, quod deest: haud magno negotio id reficias, atque eius rei in cauis vlcerebus tradita methodus est: Sin os sit, ipsum quidem instaurare non est: cæterum aliud pro eo durum efficere, id licet. Dictum vero etiam in præcedentibus est de reficiendis venis: nempe quòd aliquando nouas alias sensibilibiter progenitas vidimus, aliquando omnia tentantibus non prouenerunt.

De refarciendo pilorum defectu.

CAP. 18.

A T si digitus desit, vel tale quippiam, restituere id prorsus non licebit. Sanè proditum & de præputio prius est, quemadmodum id quispiam instauret. At quæ in naso, vel aure, vel labio sunt curta: ea quidem vt refecisse non licet, ita decorem aliquem his adijcere licet, si quis diuisam vtinque cutim mox in vnum conductam queat agglutinare. Alia vero ratione huic morborum generi annumerantur atheromata, & steatomata, & melicerides, & ascarides, & ceria, & helminthes: præterea qui in articulos & pulmones incidunt calli, quos poros vocant: itemq; qui in renibus & vesica inueniuntur calculi. Quippe in omnibus his communis est substantiæ generatio, quæ ante non fuit. Contra fit in alopecia, & ophiast, & ptilosi, item caluitie: in quibus amissio particulae est, quæ utilis fuerat. Tanquam igitur in cæteris omnibus in quibus gigni quippiam volumus, id agimus, vt naturæ motus liberos minimeq; impeditos reddamus: eodem carne modo & in pilis amissis. Quippe nature opus est, veluti in linuosis vlcerebus, generatio carnis; itidè in capite, & palpebris productio pilorum. Ergo si recordaberis ea, quæ in naturalibus libris nostris de pilorum generatione didicisti: vtique ex ipsis amissionis eorum causas inuenies. Siquidem ostensum in his est, quòd ex succis qui per cutim transpirant, quod limosum est, id pilos tum a principio gignit, tum de cætero veluti succrescèdo auget. Hoc igitur quoties vel prorsus perijt, vel redditum est vitiosum: toties pilos corrumpi est necesse. Corruptuntur nanq; & stirpes ipsæ duplici de causa: aliàs nutriente succo destitutæ, aliàs non idoneo vsæ. Ac prorsus quidem perditio eo qui pilos alat succo, caluities oritur. Eodem vitiatum quas Ophiastes græce vocant, tum alopeciae proueniunt. At primum quidem ex naturali eorum tum ortu tum mutatione, & etiam alienam à natura causam inuestigabis. Ab hinc curationis rationem inuenies. Quæ utiq; per indicationes omnibus iam dictis (in quibus vel aliud quoduis vitium, vel etiam vlcus ex humoris vitio incidit) communes peragetur. Siquidem & inhibere, quod influit, & absumere ac digerere, quòd iam ægrotantem locum occupauit, conueniet. Ergo ceu in vlcerebus illis purgationem nocētis succi primum adhibuisti: eodem modo in pilis ipsis ab hac primum curationem inchoabis: scilicet diligenter prius æstimans quis color cutis sit, cuius cernis corruptos pilos. Nam si is albidior quàm pro naturæ habitu sit: pituitosi humoris purgationem exhibebis. Sin pallidior, eiusmodi bilis purgationem: non secus quàm si nigrior conspicitur, quæ nigram detrahant bilem offeres. Sanè ad vitiosi humoris speciem certius agnosendam, non leue tibi adiumentum præcedens victus conferet: præsertim intelligenti quinam ciborum nigræ bilis succum colligat, quinam pallidæ, vel pituitæ. Ergo cum iam planè purum ex purgatione corpus existimas: eum qui in cute continetur humorem, digerentibus medicamentis discuties: sic tamè vt in his caueas, ne adeo calida acriq; admoueas, vt cutis exulceretur. Quinetiam ea, quæ valenter siccant, caue re conueniet: ne videlicet cum vitiatum humore etiam vtilem qui adfluit, absumas: veluti in caluicie fit. Hæc igitur ipse aduertens, admiscui primum ijs medicamentis, quæ alopecia sanarent, exiguum thapsia. Deinde considerans quotidie quemadmodum ægrotantis natura ab hac esset affecta:

* οκίλοτα

* λυωδες est in impressis & in aliquibus antiquis, in alijs λυωδες id est fuliginosum.
 † in græcortm ε.κ τής κατὰ φύσιν ζωῆς διοκίσεως id est ex naturali ipsorum gubernatione, † ἐνδμητικῶς ὑποδυνακωῶν ἀγομένης σκοπῶν ἡπασιν τῶν προσηυμένων. ἢ ἰνδι κατιε per sco pos oibus iam dictis &c.

z. t. temper. cap. 5.

vit p. t. comp. med. lo. cap.

Gal. meth. med. lib. xiiii.

Et ubi vel tumefactam plusculum, vel quodammodo excoriatam vidi: illo quidē die à medicamento abstinui: illeui autem particulam vel galli, vel anseris liquato seuo: propterea, quòd hec magis tenuium sunt partium, & altius descendunt. Deinde postero die, si quidem aliquid iam dictorum remanserāt, simili modo illeui: Sin nihil tale apparuerat, rursus medicamēto sum vsus. Atque ut id alte demitteretur, etiam cutim prius linteo infricui, quoad manifeste rubra fieret. Verum si à balneo uti eiusmodi medicamento voles: id ipsum ex balneo factum cernes, quod prius ex fritione habebas. Iam eos quoque, quibus periere ex cilijs pili (quos græce Pilius nominant) simili genere medicamentis sanabis.

De oculorum vitijs qui sunt toto genere præter naturam, ac de alui lumbricis.

CAP. 19.

Deliges autem materiam oculis idoneam: nec per negligentiam committes, ut medicamentum intra tunicas eorum confluat, itaque sicca tutiora sunt: de quibus æque ac de cæteris in nostris de medicamentis operibus est proditum. Nunc enim (quod dixi) abunde est sola genera medicamentorum, prætermissa particulari materia, transcurrere: quò minus de iisdem idēdem dicere cogar. Ergo quæcunque ab ipsa naturæ moderatione sunt aliena, ea tollere cōueniet. Quæcunque vero sub hac se tenent, cæterum quodammodo corrupta sunt, ea restituere, quatenus licet, oportebit. Sanè dictum à nobis est aliqua ambigüe naturæ esse. Nec illud non dictum, quòd eorum, quæ aliena sunt, quædam tota substantia sunt aliena, § logica scilicet inquisitione, nec ad curationes in quibusdam affectibus perinde utili. § Si quidem pterygium à sanitatis habitu alienū esse, patere cuius arbitror: non tamen idem substantiæ ratione, quemadmodum atheroma & meliceris, est alienum. sanatio vero huius quoque, dum paruum adhuc est & molle, per ea medicamenta, quæ detergent, perficitur: cuius generis sunt, quæ trachomatica vocant: ubi magnum durumque euasit, chirurgiam postulat: Simili ratione & aquularum (quas Hydatidas vocant) quæ magnæ sunt, chirurgiam curabis: quæ paruæ sunt, siccantibus medicamentis iuuant. At Chalazion (eit. n. id quoque ex vitijs, quæ oculos infestant vnum) cum toto genere alienum à natura sit, auferri postulat. Ad eundem modum & pus ab oculis, quos Hypopius vocant. Verum id plerumque medicamentis digeritur. Hypochyma vero iam incipiens digeritur: ubi diu constitit, nō potest. Etate vero nostra ocularius quidam medicus, cui iusto nomen erat, etiam cōcussione capitis multos hypopius sanauit. Collocans enim eos in sella rectos: ac capita eorum vtrinque à lateribus apprehendens, mox quatiebat, adeo ut manifeste descendere pus ipsi videremus. Mansit autem horū pus deorsum propter grauitatem substantiæ, tamen si hypochymatis nequaquam manētibus, nisi admodum ea quis diligenter impingi cogeret. Etenim leuius est: ac ut ita quis assimilet, nebulae similis hypochyma quam pus: quāquam horum quoque ipsorum quædam (hypochymatū dico) ferossioris humoris sunt. Hæc autem punctione ad præsens discutuntur: Interposito tamen haud longo spatio, § ceu limus quidam deorsum fertur. At quando pus, quod in oculis est, digerere placet: collyrijs, quæ myrrham habent, maxime vtentur: quæ utique & Diasmyrna Græci proprie vocant: his certe minus, sed reliquis melius faciunt, quæ Dia libanu vocant. Quæ vero impense siccant, ad præsens certe valenter vacuant: sed quod reliquum est, ita cogunt, ut egre resolui possit: veluti de scirrhosis tumoribus prius est cōprehensum. Subinde vero multum simul puris vacuauimus diuisa tunica ea, quæ cornu est specie, paulo supra locum, quo committuntur inter se tunicae vniuersæ. Nominant potro locum græce alij irin, alij stephanon, id est coronam. Quo fit, ut hoc quoque vitium tribus subijciatur vacuandi modis, & chirurgiæ, quæ simul multum aut totum expellit, & per medicamenta, quæ paulatim, & ei, quæ ad alium ignobiliorem transfert locum, veluti in concussione. Sunt profecto (ut dixi) ex genere eorum, quæ tota substantia præter naturam sunt, & ascarides, & helminthes, siue eæ teretes sint, siue etiam latæ. Quocirca & prorsus eas expelli è corpore conueniet. Expelles autem si prius enecaueris. Necabis autem amaris medicamentis. Viuentes namque obfistunt intestinis adhaerentes: at mortuæ expelluntur vna cum stercore. Expelluntur cum hoc etiam viuæ, sed stupefactæ, & ut ita quis dixerit, semimortuæ factæ. At teretes quidem ablinthium perimere potest. Latæ vehementiora medicamenta desiderant: cuiusmodi est filix. Pari modo quæ ἀσκαρῖς græce dicitur. Verum de medicamentorum copia dicere nō est presentis propositi. Quare hic iam huic quoque libro finē imponamus.

B

F

G

H

Galen

† Hoc in loco iter dictionem aliena, & logica ca codex qdā atigssim^o gregus intercapes diuē plurium ueritū hēt; in q̄ vox ἀσκαρῖς q̄ deesse signis ficat, legitur.

† ΑΥ, καθέτης διου τῆς ἰλως ἰ. ceu vini sex quædam